

Abonnement pour un an

300 piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

"Idjtihad," Constantinople

Téléph. st. 865

XXII ème ANNÉE

1927, 1 Mars No223

اجتہاد

IDJTIHAD

علمی، ادبی، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]
تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغذلیسی ہ لیرادر .

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد ٹہوی »

تلہ فون : استانبول ۸۶۵

یکرمی ایکمنجی سنہ

نومرو ۲۲۳ - ۱ مارت ۱۹۲۷

دوقتور غودسهل تور كيايه 1067 ده كلش و حرب عمومي يه قادار (مرعش) ده و (عينتاب) ده آمريقا مکتبلرنده تدریسات ايله مشغول اولمشدر. تورکجه يي پك اعلا سويلر و تحريراً افاده مرام ايمه سي قصور سزدر. قرق بش قرق آلتی ياشلرنده در. آمريقادا قالیفورنيا دارالفنوننده تحصيلی بتيرديکدن صوکره اوچ سنه آمريقانك Hardford مکتب عاليسنده الهيات و فلسفه تحصيل ايتديکی کي برسنه دخی آلمانانك (ماربورغ) و (برلين) شهرلرنده اكمال تحصيل ايتمشدر. آمريقانك Minnesota ايالتنده دوغمش اولان ميستر دوقتور (غودسهل) ك ستهداف ايتديکی باشليجه مقصد آمريقانك و تورکيانك علم آداملری يکديکدرلينه طائيق در؛ بوسائه ايله در، که استانبولده آمريقاليره تورکجه يي اوکرتمک ايچون آمريقا تورکجه درسخانه سي اسميله برتورکلساني تدریسخانه سي آخيش و آلتی سنه دنبري بومؤسسهي موفقيته اداره ايتمکده بولمشدر. شيمدی يه قادار برچوق آمريقالی گنج افندي وخانه تورکجه لساني بومؤسسده اوکرمش واليوم آناطولیده آمريقا مکتبلرنده وظيفه تدریس ايفايتمکده بولونمشدر. ميستر دوقتور غودسهل آلتی سنه لك تدریس تجربه سنه استناداً inductive Turkish Lessons عنوانيله ولسانلری انگليزجه اولانلرک تورکجه اوکرنملری ايچون کوزل برار وجوده کتيرمش و 144 صحيفه لك کوزل مجلد برکتاب اولان بواثر کچن هفته انتشار ايتمشدر.

عقل سليم

محرری : راهب زاده مهديه

— کچن نسخه لردن مابعد

مبحث 142 — راهب لرك سارلا تانق قارى

مبحث 147 -- دینه عطف ايميله فناقلرك آجاوه
انسانلرك ايتراضلرك هينه انكيز آتاری اولميفي
ادعاسنك روى .

دينك نيجه دفعه يريوزنده دوغوردینی تهورلردن ،
نالقلردن فلا کتلردن ، شکایت ايدیلر ايدیلز درحال بزه
اخطار اولونور، که پوتعدالر ، بومظالم اصلا دينك اثری
اولمايوب انسانلرك احتراضلرينك حزن انکيز ، کوتو
نتيجه لريدر . بونکله برابر بن صورارم بواحتراضلری
جوشدوران نه در ؟ آشکاردر، که بونی یاپان دين در ؟
مرحتسز ، غيرانسانی قیلان والک بيوک دناستلری اورتميه
خدمت ایدن تعصب در ، غيرت دينه در . بواغتشاشلر،
اثبات ايتيورمی، که دين انسانلرك احتراضلری ضبط
ايده چک يرده بواحتراضلری تقدیس ايتديکی برمانتو
ايله اورتمکدن باشقا برشی ياييور . وانسانلرك مدهش

برایشده قوللاندقلری بومانتيوي چاک ايتمک قادار هيچ
برشی فائده لی اولاماز. جمعيتک حضورینی بوزماق ايچون
بو قادار معقول کوسته ريلن بوبهانه یعنی دين غيرتی پرده سي،
فناقلرك الندن آلتش اولسه يدی جمعيت بشريه دن نه قادار
جوق شنایع طرد ايدیلش اولوردی !

انسانلر آره سنده مسالمتی ادامه ايدم چک يرده راهب لر،
انسانلری بوغاز بوغازه کتيرن عفریت لر اولدیلر، کندی
ضميرلری درميان ايتديلر وجدالجي، عريده کار وسرکش
اولماق حقن اللهدن آلدیقلری ادعاسنده بولونديلر .
کنديلری مضر اولماق دن حکمدارلر هر منع ايتمک
جراآنده بولونديجه خدانك نماينده menistre لری [یعنی
روحانی لر] کنديلرينك مقدور اولدوقلری اعتقادنده
بولونمايورلری؟ وعظمت آهييه تجاوز و حقارتنده بولونو-
لدیغی ادا ايتيورلری ؟ راهب لر اوخر چين قادينه
بکزرلر که کنديسی دوککدن منع ايتمک ايچون قوجه سي
ألربی طودینی وقت يانقيورار! منيات اوليور! قاتلی طونك
دييه فرياد ايدردی .

مبحث 148 هر اخلاص دينی، ايتهادلرلر غير قابل

تأليفه .

دينك بودنياده پك صيق صيق اوينا دینی قاتلی فاجعه لره
رغمآينه دينمز هيچ بر اخلاق اولاماياجانی تکرار

بر زانی، بر شاعتکاری، بر عیاشی نمونه امتثال اتخا
ایتمکدر . Platon نظرأ، فضیلتك، الهلری تقلید
عبارت اولدیقى زعمنده بولونسهلردى پاغانیزم aganisme
زماننده انسانلرك حالى نرهیه واریردی ؟

یهودیلرك الهنئى مى تقلید ایتمك ایجاب ایدردى
(یهوا Jehovah) ده سیرتمك برنونه امتثالنى بولورمى
او، حقیقه وحشی برخدادر، حقیقه احق، ظالم و اخلاق
برقوم ایچون موافق برخدادر ؛ انتقامدن باشقا برش
آرزو ایتمهین، مرحمت ندر بیلیمهین، قتال، سرقت
شقاق امرایدن برخدادر ؛ خلاصه کلام سیرتى، عقیف
برآدامك سیرتنه مودهل اولامایاجاق و آنجاق شقى لر
حیدودلر رئیسى طرفندن تقلید ایدیه بیلجك برخداد
شوالده، خریستیانلرك عیسی Jesus - نى مى تقلد
ایده جكر ؟

باباسنك مرحمت قبول ایتمز غضبلىرى تسکین ایتم
ایچون اولن بوخدا، بعضى انسانلرك تعقیب ایتمهلىرى اقت
ایدن بر مثال امتثال تشکیل ایدرمى ؟ هیهات ! اوند
بالذات کنديسى ده سفالته مستغرق اولان وسفیللره وع
ایدهلرك اونلره فقیر اولمايى، تمایلات طبیعیه قار
مقاومت ومجادله ایتمهیی، طبیعى تمایللى سوندورمه
حظ وتلذذی تلغین ایتمهیی، بونلری سومه مهیی،
واضطرابه راغب اولمايى، بالذات کندي کنديلر
نقوت ایتمهیی توصیه ایدن بر خدا داها دوغروسى
متعصب، بر مرد مکریز بولورز ؛ بوخدا [یعنى حضر
عیسی] کنديسى تعقیب ایتمك اوزره، سفیللره، آنالری
بابالرینى اقربالرینى، دوستلرینى ترك ایتمهلىرى امراید
بزه، نه کوزل اخلاق ! دیه جکسکز. شبهه سز بعضى انسا
ایچون شایان حیرانیت در؛ بو اخلاق الهی براخلاق او
ایجاب ایدر، چونکه انسانلر ایچون غیرقابل اجرادر. ف
بوقادار علوی براخلاق، فضیلتی شایان استکراه قیلا
ماهیتده دکیدر ؟
ماهیتلری وار

اولونور . تهئولوجیائی اجتهادلر حقیقه اثرلرله حکم
ویریله جك اولورسه انسانلرك دینی اجتهادلریله هراخلاقك
تماماً ناقابل تألیف اولدیغى ایله رى سورمکده حقلی بولونولور.

لا ینقطع الهی تقلید ایدیکز [*]، الله امتثال
ایدیکز !، دیه بزه باغیرلر . يك اعلا ! اکر بوالله
امتثال ایدرسهك هانكى اخلاق ایله متخلق اولورز؟ امتثال
ایتمه من اقتضا ایدن الله هانكى آلهدر ؟ «ده نیست»
Dérste ك الهی مى ؟ فقط بوالله بزم ایچون تماماً مستمر
برایلك مودهلى اولاماز ؛ هرشيك خالق ایسه، دنیاده
کوردیکمز خبركده شركده، خالقیدر. اکر انتظامك
خالق ایسه، مساعدهسى اولماق سزین اصلا موجود اولامایان
شورشك، انتظام سز لگده خالقیدر؛ وجوده کتیریورسه
امحاده ایدیور ؛ اکر حیاته دعوت ایدیورسه [حیات
ویریورسه] اولدوریورده . بوللق، زنکینلک، رفاه
وسعدت، صلح وحضور احسان ایدیورسه، قیظلیقلرك،
فقیرلکك، مصیبتلرك، محاربهلرك وجود بولماسنده
مساعده ایدیور، یاخود بونلری ده کونده ریور .
«تهئیزم» یاخود دین طبیعى لك [Religion naturelle]،
کریمانه اولان احکامی، کوزمرك اوکنده وقوعی هرلظه
کوردکلر سز طرفندن تکذیب اولوان الهی، دائمی برحسانت
برورلك مودهلى اولاراق ناسل آلینیر . اخلاقه اساس
اولماق ایچون .. سیرتى هرآن تحول ایدن وحقیقه کریم
دیك آنجاق بودنیاده پایدینی ویا پایلماسنه مساعده ایستدیكى
فناقلره کوز قاباقله ممکن اولان برالله نمونه سندن داها
آز منززل بر اساس لازمدر .

مشرك اولان زمان قدیمك يك - ابی، يك - بوك
Jupitère یعنی مى تقلید ایدلم ؟ بویه بر الهی
تقلید ایتمك، بویه برالله امتثال ایتمك، باباسنك تختی
ضبط ایدن ومتعاقباً باباسنى پارچالایان عاصی براوغولی
نمونه آلامقدر؛ سیرتى هر معقول انسانك یوزینی قیزارناجاق
[*] «تخلفوا باخلاق الله» حدیث صحیحدر . کورونیور، که
مسلمانلق ده، خریستیانلق ده حاصل دینلرك کافه سی هپ عینی لغنه لك
صویدر .